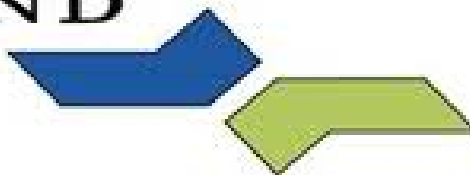


gemeente
EEMSMOND



"Energie(k) is onze kracht"



Kaderstellende notitie

voor

Beleidsplan Economie 2017 - 2021

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Algemeen	3
1.2	Bestaand beleid	3
2	Wat is er in de voorgaande periode gerealiseerd?	4
3	Doelstelling en kaders	9
3.1	Doelstelling beleidsplan Economie	9
3.2	Kaders voor beleid Economie	10
3.2.1	Beleidskader Eemsmond	10
3.2.2	Beleidskader andere overheden	14
4	Product beleidsplan Economie	16
5	Proces	17
6	Tijd en planning	17
7	Communicatie	18

1. Inleiding

1.1 Algemeen

Ten noorden van de stad Groningen, direct aan de Waddenzee, ligt onze gemeente. Een gemeente met twee gezichten. Aan de ene kant een plattelandsgemeente met een groot landbouwareaal, terwijl aan de andere zijde de Eemshaven ligt. Een diepzeehaven met inmiddels nationale bekendheid als Energy Port. Een zeehaven die sterk is gegroeid door de bouw van de energiecentrales en de komst van bedrijven voor offshore energie. Daarnaast is gestart met de bouw van een datacenter van Google. Een haven die bovendien een belangrijke functie zal krijgen in de biobased economy in de zin van overslag en verwerking van biomassa als grondstof voor energie en industrie. De landbouw heeft een voorname plek in de keten als leverancier van groene grondstoffen en pootaardappelen. De nota is dan ook gestoeld op de voor Eemsmond bekende economische pijlers: havenconomie, agrarische economie en MKB. Daarnaast maakt de nota verbinding met de Economische Visie Eemsdelta 2030 en het plan van de Economic Board voor de economische versterking van ons gebied.

De ontwikkeling van de Eemshaven heeft een direct effect op toeleveranciers (regionale economie) en daarmee ook op de bedrijven in onze gemeente.

Naast een groot aantal landbouwbedrijven (ca. 190 stuks) kenmerkt onze gemeente zich door de aanwezigheid van ambachtelijke bedrijven zoals aannemers, stukadoors en een traditioneel winkelbestand. Eemsmond kent een totaal aantal bedrijven van ongeveer 850 bedrijven. Kenmerkend is de ondervertegenwoordiging van de zakelijke dienstverlening (adviesbureaus, accountants, banken, etc.). Dit onder andere als gevolg een terugtrekkende beweging van deze sector, zeker op het platteland.

Het beeld van de twee gezichten komt duidelijk terug in het overall economisch beeld van de ontwikkelingen aan de beide zijden van de zeedijk. Het beleidsplan economie gaat zich richten op het energieke van deze “economische gezichten”. Het mag echter duidelijk zijn dat het niet bij deze verbinding ophoudt, ook omliggende gebieden als Groningen, Friesland, Noord-Duitsland bieden economisch perspectief.

1.2 Bestaand beleid

Het bestaande beleid is vastgelegd in de Beleidsnota Economie 2012-2016. Deze loopt tot 2016 en is tot stand gekomen uit de startnotitie Beleidsplan Economie 2011-2015. In de huidige nota is geput uit de volgende nota's: Strategische Visie 2001, Coalitieakkoord 2010-2014, Bedrijventerreinen Eemsdelta 2003, Ruimtelijk- Economische Visie Detailhandel Eemsmond 2001. Voorgesteld wordt om de huidige nota met een jaar te verlengen.

Voor de nieuwe beleidsnota Economie 2017-2021 zal gebruik worden gemaakt van het Coalitieakkoord 2014-2018 Eemsmond: goed voorbereid op de toekomst, Beleidsplan Economie 2012-2016, Bedrijventerreinen Eemsdelta 2015-2035, Havenvisie 2030, Nieuwsbrief Prinsjesdag 2015 (en de reactie van de VNG daarop), Nationaal Coördinator Groningen, Economic Board en de Regio Visie Groningen - Assen.

2. Wat is er in de voorgaande periode gerealiseerd?

De gemeente begint niet helemaal blanco met het schrijven van nieuw beleid. Het vigerend beleidsplan gaf een goede basis voor inzet van uren en voor de uitvoering. Er is dan ook veel gerealiseerd van de uitvoeringsdoelen.

Niet alle doelstellingen zijn gerealiseerd. Wel is er inzet gedaan qua tijdsbesteding en zijn bijna alle actiepunten uitgevoerd, zoals uit de opsomming hieronder blijkt. De uitvoeringsmatrix ging uit van vier thema's: beleidslijn 1 Regie, beleidslijn 2 Impuls geven, beleidslijn 3 Bewaken en beleidslijn 4 Ontwikkeling (uitwerking kernprobleem).

Beleidslijn 1: Regie

1.1 Inzet regie gericht op een vitale plattelandseconomie: samenwerking door te verbinden

De eerste maatregel was om gebruik te gaan maken van het gebouw Nijlicht. Dit doel is gehaald, echter blijkt achteraf dat dit geen succes was door het lage bezoek van bedrijven van zowel het Bureau EZ Eemsdelta als het gebruik van de baliefunctie. De gemeente Eemsmond zal dan ook stoppen met het gebruik van het gebouw.

De tweede maatregel was de netwerkfunctie. Hierin is invulling gegeven middels de jaarlijkse relatiedag. Hiermee is gestart in 2012. Gesteld mag worden dat dit succesvolle bijeenkomsten zijn gebleken met goede sprekers en netwerkmogelijkheden.

Een derde maatregel was het onderling ontsluiten van bedrijfsinformatie door de opstart van een digitale bedrijvengids (Eemsmond Gids). Hier is geen invulling aan gegeven. Wel is er door het EZ Bureau een digitale bedrijvenlijst ontwikkeld voor de ondernemers in de Eemsdelta.

Een vierde maatregel was de economische samenwerking tussen onze gemeente met onze omliggende gemeenten. Door het oprichten van het EZ Bureau Eemsdelta is invulling gegeven aan de samenwerking met Delfzijl, Appingedam en Loppersum. De economische samenwerking met De Marne, Bedum en Winsum is van een beperkte schaal. Dit ook vanwege de beperkte economische (industriële) activiteiten in deze gemeenten. Voor wat betreft het arbeidsmarktbeleid is er wel een goede samenwerking met de BMW en de DAL gemeenten. De gemeente bezoekt daarnaast de vergaderingen van zowel BBE als de SBE. De rol van de gemeente is hierbij ondersteunend.

1.2 Inzetten op gezamenlijke promotie: MKB promotie

Eemsmond is aanwezig bij de bedrijvencontactdagen in Martina Plaza in Groningen en Eemsdeltabeurs die zowel in de Eemshaven als in Delfzijl is georganiseerd. Als er beurzen zijn dan is dat terug te vinden op de site van de gemeente. Door de aanwezigheid op de beurzen is de relatie tussen de bedrijven en Eemsmond te versterkt.

1.3 Inzetten op kwaliteiten en activiteiten van openbare ruimte: Kwaliteiten en activiteiten

Er is in 2015 in samenwerking met de ondernemers volop ingezet op een verbetering van het centrum van Uithuizen. Gesprekken zijn gaande om te komen tot een aantrekkelijker regionaal centrum in Uithuizen.

Daarnaast is het nieuwe terrasbeleid door de raad vastgesteld. Hiermee krijgen de dorpen een betere uitstraling wat weer kan leiden tot meer bezoekers c.q. winkelend publiek. Ook subsidieert de gemeente de feestverlichting in zowel Uithuizen als Uithuizermeeden, wat ook moet bijdragen tot een betere sfeer en aan meer winkelend publiek. De vorming van het ondernemersfonds In Uithuizen draagt bij meer activiteiten in het winkelcentrum, wat weer ten goede komt aan de uitstraling van Uithuizen als winkeldorp.

1.4 Inzet op woonwerk locaties : Vestigingsmogelijkheden

Als nieuwe ondernemers in een bestaand pand willen starten dan kunnen ze hiervoor ook advies krijgen vanuit de gemeente, dan wel het EZ Bureau. De gemeente heeft leegstaande panden in beeld. Leegstaande agrarische panden kunnen een andere invulling krijgen als dat past binnen het bestemmingsplan. Daarnaast zijn er uiteraard vestigingsmogelijkheden op de industrieterreinen.

Beleidslijn 2: Impuls geven

2.1 Impuls geven aan herziening Bedrijventerreinenvisie Eemsdelta: kwaliteit en kwantiteit van bedrijventerreinen

De bedrijventerreinenvisie Eemsdelta wordt 17 december vastgesteld door de raad. De situatie in de uitgifte van de lokale bedrijventerreinen is nog niet veranderd. Er is nog geen belangstelling voor zowel Uithuizen Noord als de mogelijke uitbreiding van Edama. In de afgelopen jaren is er echter wel volop belangstelling voor bedrijfskavels in de Eemshaven. Zo is Zuid-Oost ontwikkeld om de komst van datacenters mogelijk te maken en is de Beatrixhaven uitgebreid voor offshore wind activiteiten. Door deze nieuwe activiteiten ontstaan er ook allerlei mogelijkheden voor MKB bedrijven in de Eemshaven en nabije omgeving als leverancier. In de Eemshaven zijn er nog voldoende uit te geven kavels.

2.2 Impuls geven aan gezamenlijke Eemsmond MKB - propositie

Vanuit het EZ Bureau is samen met de partner gemeenten invulling gegeven aan de propositie. Zowel in handelen als via de site en folders is er aanbod naar ondernemers.

2.3. Impuls geven aan gezamenlijke vestigingsmogelijkheden voor starters en kleine bedrijven

Op het industriegebied Uithuizen Noord ligt aan de Nijverheidsweg een locatie die geschikt is voor wonen en werken. In 2014 is dit terrein aangekocht door de gemeente. Zodra er belangstelling komt van ondernemers kan dit terrein worden uitgegeven. Er was ook belangstelling voor dit terrein voor een tijdelijk hotel. De vestigingsmogelijkheden gelden ook voor de mogelijke uitbreiding van Edama. Hiervoor dient dan wel het bestemmingsplan te worden gewijzigd.

2.4 Impuls geven aan de ontwikkeling van recreatieve- en toeristische infrastructuur

Dit komt aan de orde in de kaderstellende nota Toerisme.

2.5 Impuls geven aan maatregelen voor overbrugging arbeidsmarkt en onderwijs

Vanuit de G11 gemeenten (aardbevingsregio) wordt invulling gegeven aan de arbeidsmarkt en daarmee in dat verband ook aan het onderwijs. Dit betreft de aardbevingsregio. Door gebruik te maken van een grotere regio, ondersteund met middelen uit de aardbevingsfondsen zoals Nationaal

Coördinator Groningen en de Economic Board, wordt getracht de arbeidsmarkt voor Mbo'ers en laag opgeleiden te verbeteren. Daarin wordt ook opgetrokken met de stad Groningen. De aardbevingsregio is weer verdeeld in drie subregio's (De Marne/Eemsmond/Delfzijl/Appingedam en Loppersum, als tweede Bedum, Ten Boer en Winsum en als derde Hoogezand Sappemeer, Slochteren en Menterwolde). De arbeidsmarktregio bestaat uit de 23 Groninger gemeenten en 4 Noord Drentse gemeenten.

Samen met de opleidingscentra is in 2011 het Seaport Experience Center opgericht door de DEAL gemeenten en de bedrijven in de Eemsdelta. In 2014 is er geconcludeerd dat het SXC geen toekomst heeft als apart opleidingscentrum voor techniek door een gebrek aan financiële bijdragen uit het bedrijfsleven. De taken zijn overgenomen door het reguliere onderwijs.

2.6 Impuls geven aan de gerichte acquisitie van kielzogbedrijven

Samen met de NOM, Groningen SeaPorts en bureau EZ Eemsdelta is er een groep die iedere zes weken samenkomt om door te nemen welke bedrijven naar de Eemsdelta komen of kunnen komen. De acquisitie vindt veelal plaats vanuit GSP en de NOM. In de Eemshaven zijn de laatste jaren veel grotere bedrijven gekomen die in hun kielzog kleinere bedrijven mogelijkheden hebben gegeven zich te ontwikkelen. Er is met name veel werk vanuit offshore wind en de bouw van Google. Een mooi voorbeeld van een kielzogbedrijf is Boogtools, die onder andere werkunits en tijdelijke bedrijfsruimte verhuurd en verkoopt.

2.7 Impuls geven aan het ontwikkelen van een ICT infrastructuur ter ondersteuning van opkomst netwerkeconomie, digitaal zaken doen, zzp'ers

Vanuit het project Breedband Noord Groningen worden stappen gezet voor een goede ICT infrastructuur op het platte land. Het project van negen gemeenten wordt getrokken door Bureau EZ. De stuurgroep Breedband staat onder voorzitterschap van onze burgemeester, Marijke van Beek. Het EZ bureau coördineert dit project. Hiermee wordt regie gevoerd op dit onderwerp. Samen met de alle Groninger gemeenten en financieel ondersteund door de Economic Board en Leader kunnen er verdere stappen gezet worden op dit vlak middels breedband, straalverbindingen, 4G en zelfs 5G. Voor een goede bedrijfsvoering van de ondernemers in het buitengebied is een goede digitale ontsluiting van wezenlijk belang. Hiermee kunnen zij stappen zetten in de verdere ontwikkeling en modernisering van hun bedrijf.

Beleidslijn 3: Bewaken

3.1. Inzet op het bereikbaar blijven van Eemsmond inclusief Eemshaven

Voor de bereikbaarheid van de Eemshaven is het belangrijk dat de N33 inmiddels is verdubbeld tot aan de A7 bij Zuidbroek. Hiervoor heeft Eemsmond een bijdrage betaald van € 175.893 in 2014. Er is inmiddels overeenstemming met het ministerie over een verdere verdubbeling van de N33 tot en met Appingedam. Dit project moet in 2020 zijn afgerond. Ook wordt het personenspoor bij Roodeschool doorgetrokken tot aan AG Ems. Naast het personenvervoer naar de Eemshaven is dit ook een upgrade voor het goederenvervoer. Een betere ontsluiting van de dorpen naar de Eemshaven is vanwege verkeersintensiteit niet nodig. Een verdubbeling van de N46 heeft vanuit de provincie nog geen hoge prioriteit. Voor de infrastructuur en werkgelegenheid is het wel goed dat de komst van een helihaven in de Eemshaven nu waarschijnlijk lijkt te worden. Dit brengt namelijk

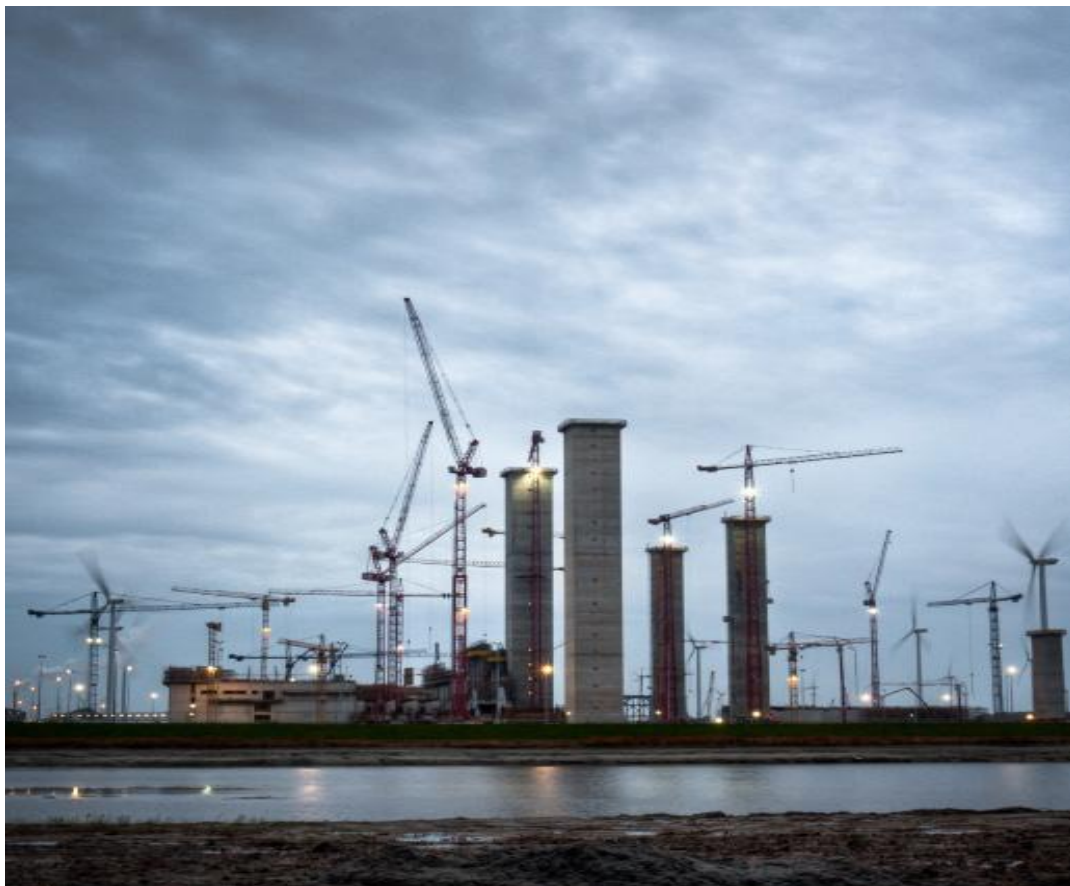
structurele werkgelegenheid in offshore wind met zich mee. Mocht de helihaven niet kunnen worden gerealiseerd dan verplaatsen de werkzaamheden zich naar Emden en daarmee ook de werkgelegenheid.

3.2 Bewaken van de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw

Voor de landbouw blijft het mogelijk zich te ontwikkelen. Nieuwe schuren worden gebouwd, waarbij er asbestsanering plaatsvindt en bij veel bedrijven de mogelijkheden van zonne-energie worden benut. Daarnaast is het beter werken in nieuwe schuren. Vanuit de provincie zijn er restricties voor intensieve veeteelt en de grootte van het te bebouwen perceel (2ha). De landbouw zal ook voordeel hebben bij de digitale ontsluiting van het platteland, zie 2.7. Hierbij zijn combinaties mogelijk van 4G en 5G (draadloze verbindingen t.b.v. internet en bellen) samen met gebruik van satellieten. Hiermee kan er preciezer worden gezaaid en het land bewerkt, waardoor er opbrengstverhoging is en het gebruik van (kunst)mest en gewasbeschermingsmiddelen kan worden terug gedrongen.

3.3 Bewaken van duurzaamheid van industriële activiteiten nabij het werelderfgoed Waddenzee maar ook behoud van de landschappelijke waarden

Vanuit de gemeenten in de Eemsdelta, de provincie, het ministerie van EZ en het bedrijfsleven is er de werkgroep Economie & Ecologie. Hier komt de bewaking van ecologische waarden van de Waddenzee en Eems naar voren. Dit in combinatie van het gebruik van de Waddenzee en Eems voor havenactiviteiten en de nabijheid van zware industrie. Ook Natura 2000 stelt grenzen aan de mogelijkheden van groei in de Eemsdelta en zorgt er voor dat de Waddenzee een Unique Selling Point blijft als werelderfgoed.



Beleidslijn 4: Ontwikkeling (Uitwerking Kernprobleem)

4.1 Gezamenlijk met direct betrokkenen invulling geven aan de ontwikkeling EnergyPort-concept

Eemsmond is deelnemer aan Eemsdelta Green. Eemsdelta Green zet in op vergroening en verduurzaming van de industrie in zowel de Eemshaven als in de haven van Delfzijl. Tot nu toe zijn de ontwikkelingen van de biobased economy in Eemsmond beperkt, echter wordt er achter de schermen wel hard gewerkt om de ontwikkelingen een impuls te geven. Door RWE is een vergunning aangevraagd voor het bijstoken van biomassa. Ook loopt een aanvraag voor zonneparken in de Eemshaven. Daarnaast komen in en rondom de Eemshaven meer windmolens. Vanuit de Eemshaven zijn er allerlei activiteiten voor offshore wind en de aanleg van een schakelstation van Tennet. Door toename van wind en zonne-energie en de prijs van gas ten opzichte van kolen wordt er weinig gebruik gemaakt van de gasgestookte energiecentrales. Deze worden nu gebruikt als start stop centrales.

4.2 Gezamenlijk met omliggende overheden opstellen van ruimtelijk beleid

Het ruimtelijke beleid wordt nog veelal door Eemsmond zelf gedaan. Daar waar MER procedures van belang zijn wordt afgestemd met de provincie Groningen en Delfzijl. Op het vlak van geluid is het van belang de grenzen van de mogelijkheden goed in beeld worden gehouden. Gezamenlijk optrekken met andere overheden en bedrijven is daarom van belang.

4.3 Gezamenlijk inzetten op visie ontwikkeling gebieden ten zuiden van de Eemshaven

Er is ingezet op glastuinbouw ten zuiden van de Eemshaven. De marktomstandigheden in de glastuinbouw zijn echter slecht. De prijzen staan onder druk en dat beperkt de mogelijkheden van grootschalige investeringen. De voordelen van uitwisseling van energie vanuit de Eemshaven naar de glastuinbouw, zo blijkt uit onderzoek door een eerdere potentiële belangstellende, voor glastuinbouw beperkt. In dit zelfde gebied zijn er wel ontwikkelmogelijkheden voor windenergie mogelijk. De realisatie hiervan is afhankelijk van de discussie tussen de gemeente en de provincie.

4.4 Gezamenlijk inzetten op het ontwikkelen van een kwalitatief aantrekkelijk- en breed aanbod van winkelvoorzieningen in de centrale kernen

Zoals genoemd onder 1.3 wordt er gewerkt aan het aantrekkelijk houden c.q. maken van de winkelgebieden in Uithuizen en Uithuizermeeden.

3. Doelstellingen en kaders

3.1 Doelstellingen Beleidsplan Economie

De kaderstellende nota wordt opgesteld om te komen tot nieuw economisch beleid in de gemeente Eemsmond. Hierbij is de rol van de ondernemers van belang. De gemeentelijke kaders die worden gesteld aan de ontwikkeling van economie worden ondermeer gevormd door vigerende beleidsnota's. Op gemeentelijk niveau is er in 2012 de Nota Economie vastgesteld door de raad. Deze vormt het startpunt voor het nieuwe beleid. In datzelfde jaar werd beleid voor recreatie & toerisme en evenementen vastgesteld met koppelingen naar economie. Deze koppelingen blijven over en weer bestaan en nieuw beleid zal integraal worden opgesteld. Het beleid voor zowel evenementen als economie zal ook worden hernieuwd. Daarnaast moet in het nieuwe beleid rekening worden gehouden met de volgende nota's:

- Economische Visie Eemsdelta 2030 die door de raad in 2012 is vastgesteld;
- landelijke economische beleid wat met prinsjesdag 2015 is gepresenteerd en de vertaling hiervan voor de gemeenten door de VNG;
- regiovisie Groningen-Assen;
- plannen van de Economic Board;
- Visie Vitale kust Eems-Dollard; economie en ecologie (E&E) (2014);
- Programma Waddenzeehavens (2014);
- coalitie akkoord 2014-2018;
- Meerjarenprogramma Nationaal Coördinator Groningen;
- Programma Economic Board (2014).

Het nieuwe beleidsplan is een aanzet voor de plannen op economisch vlak en de verbindingen die Eemsmond maakt met zijn omgeving. Dit wordt uitgedrukt in de kaders. Het doel is dat Eemsmond zichtbaar is en blijft voor zijn omgeving en dat duidelijk is welke rol de gemeente speelt in het economisch krachtenveld.

In het op te stellen beleidsplan zullen cijfers en trends worden meegenomen evenals de swot-analyse, zodat sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen goed in beeld worden gebracht. Het nieuwe economische beleidsplan zal een uitgewerkte versie zijn van deze kaderstellende notitie.

3.2 Kaders voor beleid Economie

3.2.1 Beleidskader Eemsmond

Deze kaderstellende nota geeft aan tot welke zaken het op te stellen beleidsplan Economie zich gaat beperken. Vanuit de kerntakendiscussie die is gevoerd met als hoofdvraag, waar dient de gemeente zich mee bezig te houden is rekening gehouden in deze kaderstellende notitie. Ook is het goed om een realistisch economisch beleid te voeren. De mogelijkheden van de gemeente liggen op het gebied van regisseren, stimuleren en faciliteren. De gemeente is een belangrijke speler die betrouwbaar moet zijn en daarbij een transparante gesprekspartner. Daarnaast moet de gemeente goed op de hoogte zijn van relevante en actuele ontwikkelingen. Om te komen tot de beleidskaders voor het beleidsplan 2017-2021 worden de onderstaande beleidskaders, via beleidslijnen regisseren, stimuleren en faciliteren voorgesteld.

Beleidslijn 1: Regisseren

1.1 Beleid en Uitvoering lokale economische taken naar het EZ Bureau

Vanuit de kerntakendiscussie is gekeken naar de rol van het EZ bureau voor Eemsmond en welke taken daar naar toe overgeheveld kunnen worden. De bovenlokale taken op het gebied van economie worden al uitgevoerd door het EZ bureau. Vanuit dit kader is het mogelijk om zowel de lokale economische taken als de totstandkoming van het beleid te beleggen bij het EZ bureau. Dit dan te samen met de taken in het kader van recreatie en toerisme. Daarmee wordt het EZ bureau nog meer de economische spil in regionaal verband. Voorgesteld wordt om de overheveling van taken te onderzoeken.

1.2 Inzet regie gericht op een vitale plattelandseconomie

Verschillende organisaties en belangengroeperingen dragen de economische ontwikkelingen in onze gemeente een warm hart toe, zoals de verschillende handelsverenigingen, maar ook organisaties als LTO-Noord, SBE en BBE. Voor het college zijn dat belangrijke gesprekspartners. We dienen in de toekomst te blijven samenwerken met allerlei overlegorganen om het economisch beleid zo goed mogelijk uitvoering te geven. Daarnaast is er voor bedrijven die het lastig hebben de mogelijkheid gecreëerd om gebruik te maken van de bedrijvendokter. De bedrijvendokter is ingesteld door de BMWEDAL gemeenten.

Als tweede kader zal worden ingezet op de centrumfunctie van Uithuizen. Binnen de gemeente Eemsmond neemt Uithuizen een belangrijke plaats in als regionaal centrum. Er zijn voorzieningen aanwezig en er is een volledig winkelaanbod. Om deze centrumfunctie te behouden en te versterken is het noodzakelijk om te blijven investeren in kwaliteit. In de komende periode willen we met alle betrokken partijen hierover in overleg treden om snel tot toekomstbestendige oplossingen te komen voor bijvoorbeeld de leegstand Blink en Passage. We houden vast aan de huidige 'twee polen' structuur van Uithuizen. Een goede centrumvoorziening geeft een betere uitstraling en kansen voor de ondernemers.

1.3 Inzetten op gezamenlijke economische promotie

Het is van belang te blijven inzetten op economische promotie van onze gemeente, maar dit dan te organiseren met omliggende gemeenten zoals op diverse beurzen en in de media. De uitzondering hierop is de relatiedag voor ondernemers, die erg wordt gewaardeerd door de ondernemers in onze gemeente.

1.4 Inzetten op kwaliteiten en activiteiten van openbare ruimte

Naast het aanpassen van de centra van Uithuizen en Uithuizermeeden is het van belang dat de gemeente door middel van het Ondernemersfonds en subsidies aan handelsverenigingen blijft inzetten op de aantrekkelijkheid van Uithuizen als regionaal centrum en Uithuizermeeden als centrumdorp. In het kader van de kerntakendiscussie kan worden onderzocht hoeveel subsidie hiervoor nodig is.

1.5 Inzet op vestigingsmogelijkheden

Om ondernemers mogelijkheden te bieden om wonen en werken te combineren is er op het industrieterrein Uithuizen aan de Nijverheidsweg ruimte. Daarnaast bestaat de mogelijkheid voor grotere MKB bedrijven zich te vestigen op Edama, als de 2e fase kan worden ontwikkeld vanuit de vraag. Voor de komende beleidsperiode zetten we in op 25% meer bedrijvigheid in Uithuizen Noord en Edama. Voor grotere bedrijven en kielzogbedrijven is er ruimte in de Eemshaven. Deze bedrijven worden bij hun vestiging in onze gemeente daarin begeleid. Om internationale bedrijven en hun internationale medewerkers gemakkelijker toegang te bieden tot de Eemshaven werkt Eemsmond samen met het International Welcome Center van de gemeente Groningen. Dat zal worden gecontinueerd in 2016 en 2017.

Beleidslijn 2: Stimuleren

2.1 Impuls geven aan de ontwikkeling van recreatieve- en toeristische infrastructuur

Economie is nauw verbonden met recreatie en toerisme. Recreatie en toerisme is een belangrijke economische pijler wereldwijd. In ons gebied is dit een steeds belangrijkere sector. De impulsen die worden gegeven zijn terug te lezen in de kaderstellende notitie Toerisme.

2.2 Impuls geven aan maatregelen voor overbrugging arbeidsmarkt en onderwijs

De arbeidsmarkt in onze regio staat onder druk. Er is met name werkloosheid onder niet-, laag en middelbaar geschoolde inwoners. Vanuit de G11 aardbevingsregio wordt mede met middelen van de gemeenten en de Economic Board ingezet op initiatieven om de werkgelegenheid te stimuleren. Daarbij wordt ook de combinatie gezocht met scholing, zowel met het VMBO als het MBO en het voortgezet onderwijs (zoals Het Hogeland College, Noorderpoortcollege en Eemsdeltacollege). Vanaf 2016 zullen deze projecten concreet gaan worden. Door middel van stuurgroep Economie, Arbeid en Infra vindt stimulering en ontwikkeling plaats en op dit gebied.

2.3 Impuls geven aan de gerichte acquisitie van kielzogbedrijven

Eemsmond kent door de ontwikkelingen in de Eemshaven een economisch dynamische periode. Hoewel een deel van de (bedrijfs)activiteiten tijdelijk van aard is zal de Eemshaven werkgelegenheid

en omzet genereren voor leveranciers en dienstverleners binnen en buiten de Eemshaven. Ook de komende tijd blijven we inzetten op het verbinden van het MKB en de haven economie. Hierbij vindt een impuls vanuit de gemeente plaats op basis van ondersteuning van ondernemers die zich willen vestigen, dan wel willen uitbreiden. Dit samen met de partners GSP en EZ Eemsdelta. Voor de komende beleidsperiode zetten we in op de komst van 25% meer kielzogbedrijven (grotere MKB bedrijven) in de Eemshaven en op onze lokale bedrijventerreinen.

2.4 Impuls geven aan het ontwikkelen van een ICT infrastructuur ter ondersteuning van opkomst netwerkeconomie, digitaal zakendoen, zzp'ers

De aanleg van breedband internet en de verbetering van de ICT infrastructuur richting dorpen, bedrijventerreinen en het agrarische gebied geeft mogelijkheden voor ondernemers van klein tot groot om hun bedrijfsvoering te optimaliseren. Breedband is een project wat wordt ingezet vanuit de G11 gemeenten in combinatie met financiering van de Economic Board. Dit moet leiden tot een goede ontsluiting van de economie op het platteland. Dit geeft weer kansen om een belangrijke economische pijler, de landbouw, nog verder in zijn kracht te zetten en vanuit hier verder te innoveren en te winnen aan concurrentiekracht. Daarnaast is breedband van belang voor de zzp'er die vanuit huis zijn bedrijf voert. Eemsmond is een belangrijke stimulator op dit vlak, ook weer vanuit het voorzitterschap van de stuurgroep Economie, Arbeid en Infra. Vanuit dit kader is het belangrijk hierop te blijven inzetten. De Nederlandse economie haalt haar kracht juist uit innovatie. Dat geldt ook voor onze omgeving.

Beleidslijn 3: Faciliteren

3.1. Inzet op het bereikbaar blijven van Eemsmond inclusief Eemshaven

De Eemshaven is op dit moment goed bereikbaar over de weg en het spoor (goederen). Die bereikbaarheid wordt nog beter door de verdubbeling van de N33 bij Zuidbroek tot aan de N360 bij Appingedam. Deze verdubbeling moet in 2020 klaar zijn. Daarnaast is er de wens om de N46 (Eemshavenweg) voor een deel te verdubbelen. Dit project staat op dit moment laag op de prioriteitenlijst, ondanks dat deze weg in de spits steeds drukker wordt.

In 2018 is de goederenspoorlijn opgewaardeerd naar een personenspoorlijn. Dit geeft extra kansen voor toerisme naar Borkum, maar ook voor industrieel toerisme in de Eemshaven. Daarnaast kunnen medewerkers in de Eemshaven gebruik maken van deze spoorlijn.

Eemsmond werkt samen met andere partners aan een helihaven in de Eemshaven. Dit geeft een verdere verbetering van de bereikbaarheid, maar dan door de lucht.

3.2 Bewaken van de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw

Van oudsher is de agrarische sector van groot belang voor de werkgelegenheid in onze gemeente. De sector kenmerkt zich onder invloed van Europese en mondiale ontwikkelingen door schaalvergroting en specialisatie. Daar waar nodig is er specifieke aandacht voor de gewenste ruimtelijke flexibiliteit van deze sector. Om ontwikkeling van de agrarische sector mogelijk te blijven maken is het inzetten op breedband internet, 4G en 5G in het buitengebied van wezenlijk belang. Daarnaast is van belang om mee te gaan in de schaalvergroting en de gevolgen die dit heeft voor de gebouwen van agrariërs.



3.3 Bewaken van duurzaamheid van industriële activiteiten nabij het werelderfgoed Waddenzee maar ook behoud van de landschappelijke waarden

We leven naast het werelderfgoed Waddenzee en we voelen ons daar mee verbonden. De status van werelderfgoed als natuurgebied kent ook beperkingen. Deze zijn vastgelegd in de wet Natura 2000. Bij de verdere ontwikkeling van de Eemshaven dient hier rekening mee gehouden te worden. Aan de andere kant kan de status van de Waddenzee worden gebruikt voor de versterking van het toerisme. Dit geeft kansen die nog beter benut kunnen worden.

3.4 Gezamenlijk met direct betrokkenen invulling geven aan de ontwikkeling Energy Port

De Eemshaven is de Energy Port van Nederland. Er zijn drie energiecentrales, vele windmolens en vanuit de Eemshaven vindt de bouw plaats van het Gemini park. Ook is er offshore windactiviteit voor de Duitse windparken op zee. De stroomkabels van deze windparken komen in de Eemshaven aan land. Ook is er een stroomkabel met Noorwegen. Daarnaast zijn er plannen voor zonneparken in de Eemshaven. Net buiten de Eemshaven wordt 25% van het Nederlandse aardgas vanaf de Noordzee ontvangen en doorgetransporteerd naar het gasnet. Vanuit de onderwijsinstellingen in Groningen wordt er ingezet op opleidingen in de energiesector. Het is van belang voor de lokale economie, maar als uitstraling naar een weide omgeving om te blijven inzetten op de Eemshaven als de Energy Port van Nederland. De Nederlandse staat zet in op een lager gebruik van aardgas in de toekomst. We zullen dit moeten meenemen in de ontwikkeling van de Energy Port om te innoveren en van hier nieuwe kansen te benutten.

3.5 Gezamenlijk inzetten op visie ontwikkeling van de Eemshaven

In de Eemshaven is nog ruimte voor bedrijven om zich te vestigen. Eemshaven Zuid-Oost is ontwikkeld voor datacenters. Google bouwt daar haar datacenter. Naast Google is er ruimte voor nog enkele datacenters. De Beatrixhaven is wordt gebruikt voor offshore windactiviteiten. Daarnaast zijn er plannen voor LNG. Vanuit de Havenvisie 2030 wordt ingezet op de ontwikkeling als energiehaven, maar daarnaast ook mogelijkheden voor op- en overslag. Het faciliteren van nieuwe ontwikkelingen is van belang, zoals de biobased economy. Voor de Eemshaven liggen hierbij kansen in de opslag en het gebruik van biomassa en ook in nieuwe ontwikkelingen in de biobased economy.

3.6 Gezamenlijk inzetten op het ontwikkelen van een kwalitatief aantrekkelijk- en breed aanbod van bedrijfsterreinen en winkelveorzieningen in Uithuizen en Uithuizermeeden

Naast de rol van de Eemshaven voor de werkgelegenheid is het ook noodzakelijk om ruimte te bieden voor het midden- en kleinbedrijf in de dorpen. Daarom willen we initiatieven blijven ondersteunen en ondernemers kansen blijven bieden om goede bedrijfsruimte in te richten in of in de nabijheid van de woonomgeving (bijvoorbeeld voor eenmansbedrijven en zelfstandigen zonder personeel). Een breed en kwalitatief aanbod van winkels en bedrijven geeft juist de kracht weer van een winkelbestand en bedrijventerrein. Door herstructurering van het centrum van Uithuizen en de aanloopstraten van het centrum in Uithuizermeeden in 2016 verwachten we nieuwe kansen voor bestaande en nieuwe ondernemers in de nabije toekomst.

3.2.2 Beleidskader andere overheden

Provinciaal beleid en bovenprovinciaal beleid

De provincie heeft in 2015 een nieuw college van gedeputeerde staten gekregen. Er zal nieuw beleid voor economie worden ontwikkeld in 2016. Economie valt onder het programma Werken en ondernemen. Daarnaast zijn er uiteraard raakvlakken met andere provinciale programma's. In ons proces kunnen we deze ontwikkelingen integreren in het op te stellen gemeentelijke beleid. Evenzo komt er een nieuwe beleidsnota voor evenementen; dit onderdeel is gekoppeld aan cultuur, maar valt ook onder economie net als toerisme.

Er zijn de afgelopen periode verschillende beleidsnota's vastgesteld; te noemen zijn:

- Concept omgevingsvisie provincie Groningen; Visie opgave Waddenkust (2014);
- Uitvoeringskader Waddenkust (Waddenfonds Groningen, Friesland, Noord-Holland) (2014);
- Programma Waddenzeehavens (2014);
- Visie Vitale kust Eems-Dollard; economie en ecologie (E&E) (2014);
- Economisch Beleidsnotitie Provincie Groningen 2012-2015;
- Beleidsnota Natuur 2013-2020;
- Vol vertrouwen, collegeakkoord provincie Groningen 2015-2019;
- Havenvisie 2030;
- Programma Economic Board;
- Meerjarenprogramma Nationaal Coördinator Groningen.

Rijksbeleid

Het ministerie van Economische Zaken stelde in 2011 de hoofdlijnen van nieuwe rijksbeleid op. Het gaat uit van drie hoofdlijnen:

1. het verbeteren van het ondernemersklimaat;
2. aantrekken van meer internationale bezoekers en bestedingen;
3. het duurzaam maken van de sector.

Het ministerie van Economische Zaken staat voor een duurzaam, ondernemend Nederland. Ze zet zich in voor een uitstekend ondernemersklimaat en een sterke internationale concurrentiepositie. Door de juiste randvoorwaarden te creëren en door ondernemers de ruimte te geven om te vernieuwen en te groeien. Door aandacht te hebben voor onze natuur en leefomgeving. Door samenwerking te stimuleren tussen onderzoekers en ondernemers. Zo bouwen we onze topposities in landbouw, industrie, diensten en energie verder uit en investeren we in een krachtig en duurzaam Nederland. Een doelstelling is om in 2023 16% duurzame energie op te wekken. Uiteraard is voor onze gemeente met windenergie daarvoor een belangrijke rol weggelegd met onshore en offshore wind.

Landbouwbeleid is onderdeel van het ministerie van EZ. Het beleid wat op dit gebied wordt gevoerd is grotendeels een afgeleide van het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB).

Een link met economie heeft ook de Rijksnatuurvisie. In 2014 heeft de staatsecretaris een nieuwe natuurvisie naar de tweede kamer gestuurd. De doelstellingen zijn niet meer alleen de natuur beschermen maar ook beleven en benutten. Mensen en organisaties gaan vaker de natuur zelf beheren en hier komt geld beschikbaar, oplopend tot 10 miljoen euro per jaar. Het Rijk draagt veel natuur over aan de provincies, en het agrarisch natuurbeheer wordt in handen gegeven van gebiedscollectieven. De tegenstellingen tussen natuur, landbouw en wonen moeten worden verkleind.

Verder is in 2013 een Actieagenda opgesteld genaamd Natuur en vrijheid. Opvallend is dat Staatsbosbeheer meer ruimte krijgt te ondernemen en er meer regie van het Rijk richting provincies gaat. Natuur moet als groene groei onderdeel worden van goed ondernemerschap. Als natuur onderdeel wordt van een bedrijfsstrategie of opgenomen wordt in de productieketen zal dit worden gefaciliteerd door het rijk en door de provincie. Gastvrij ondernemen en natuur gaan steeds meer samen. Immers de kwaliteit van de omgeving is een factor van betekenis.

Europees beleid

Met haar interne markt van 28 landen is de EU een van de grootste wereldhandelsmachten. Het economisch beleid van de EU wil verdere groei stimuleren door te investeren in vervoer, energie en onderzoek en tegelijkertijd de milieueffecten van die groei zoveel mogelijk beperken. De economie van de EU (gemeten in geproduceerde goederen en diensten (b.b.p.)) is groter dan die van de Verenigde Staten: Bbp van de EU in 2014: 13.920.541 miljoen euro.

Hoewel maar 7% van de wereldbevolking er woont, is de EU toch goed voor zo'n 20% van de wereldhandel, dus van alle in- en uitvoer wereldwijd. Ongeveer twee derde van de totale EU-handel is handel tussen EU-landen onderling. De handel is geraakt door de wereldwijde recessie, maar de EU blijft de grootste speler ter wereld en was goed voor 16,4% van de wereldimport in 2011. Zij wordt gevolgd door de Verenigde Staten met 15,5% en door China met 11,9%. De EU was ook de grootste exporteur, goed voor 15,4% van alle uitvoer (13,4% voor China en 10,5% voor de Verenigde Staten).

De werkgelegenheid is ook geraakt door de wereldwijde economische crisis en de onrust in de eurozone.

Een belangrijk onderwerp van Europees beleid is het landbouwbeleid. Vanuit regelgeving en inkomensondersteuning speelt de EU een belangrijke rol in onze agrarische omgeving.

Onze gemeente ligt in de Eems Dollard Regio (EDR), waarbij er extra middelen beschikbaar zijn voor samenwerking tussen de Nederlandse en Duitse regio's. Zoals bijvoorbeeld Interreg. Onze gemeente is lid van de EDR en maakt onderdeel uit van een intergemeentelijk samenwerkingsverband gericht op samenwerking en Europese subsidies.

4. Product beleidsplan Economie

De kaders zoals die door de raad worden vastgesteld worden meegenomen in het beleidsplan Economie. Dit document zal worden vertaald naar het beleidsplan. Hierbij zullen de kaders verder worden uitgediept en uitgewerkt. Ook zullen hierbij meer verbindingen worden gelegd met andere beleidsplannen van andere overheden en organisaties. De wereldeconomie maakt op dit moment weer een groei door. Als afgeleide daarvan groeit ook de Nederlandse economie. Voor de Nederlandse economie is de handel met onze Duitse burens van groot belang. Dat laat zich terug zien in de Eemshaven met bedrijven als RWE, Siemens en AG Ems.

Voor 2016 is het product Economie in de begroting als volgt weergegeven:

Strategische projecten	43101230		2016
Bijdrage vanuit beleidsplan EZ	442570	Budget	
Lidmaatschap ver Waddenzeegemeenten			€ 15.000
Economie & Ecologie			€ 7.000
Bedrijvendokter			€ 3.875
St Evenementen Uithuizen			€ 10.000
Eemsdelta Green			€ 15.000
Relatiedag			€ 1.500
Digitale borden			€ 540
Inhuur tbv verplaatsing NGT			€ 13.000
IWCN			€ 750
Inhuur aandeelhouderschap GSP			€ 13.000
Breedband internet			€ 15.000
			€ 94.665

Het budget voor het product economie verschilt jaarlijks. Economie kenmerkt zich door jaarlijks verschillende projecten die zich niet altijd laten voorspellen in de tijd. In het beleidsplan 2017-2021 zal een doorkijk worden gegeven in de financiële gevolgen, waarbij er ruimte moet zijn voor zaken die onvoorspelbaar zijn. In de begroting 2016 is het budget afgerond op € 95.000, waarvan € 80.000 incidenteel is begroot en € 15.000 structureel. Voor het jaar 2017 is € 80.000 incidenteel begroot.

Naast het product strategische projecten (Bijdrage vanuit het EZ Beleidsplan) is er in de uitvoering nog en budget voor Economische aangelegenheden van € 74.460. Hierbij is er € 34.460 voor het ondernemersfonds, € 10.000 subsidie en € 30.000 voor overige economische zaken. Tevens wordt er jaarlijks een bijdrage van € 150.000 gegeven aan de formatie en activiteiten van Bureau EZ.

5. Proces

Projectmanagement

Door gebruik te maken van projectmanagement gedurende het opstellen van het beleidsplan Economie wordt binnen de gestelde periode een product opgeleverd. Deze startnotitie moet daarom gelezen worden als een product- en procesbeschrijving. Projecteigenaar (opdrachtgever) is de portefeuillehouder EZ. De projectuitvoering ligt bij de afdeling Beleid - Economie & Maatschappij.

De uren om te komen tot het schrijven van het beleid zal worden geleverd door de afdeling Beleid (Economie & Maatschappij). In totaal zal een medewerker zich bezighouden met het opstellen van het beleidsplan, waarbij hij zich laat ondersteunen door twee anderen. In het afdelingsplan is hier 140 uur aan tijd ingeruimd.

Vanuit projectmatig werken is het uitvoeren van een risicoanalyse een vast onderdeel. In dit geval wordt een (procesmatige) analyse opgesteld voor de risico's die zich tijdens het proces kunnen voordoen tijdens het opstellen van het beleidsplan Economie. De analyse is gericht op de uitvoering van het economische beleid na het gereed komen van het beleidsplan.

Interne betrokkenen

- Portefeuillehouder Economie
- College van B&W
- Manager afdeling beleid
- Beleidsregisseur en beleidsmedewerker Economie & Maatschappij, medewerker Grondzaken/MKB
- Hoofd bureau EZ Eemsdelta
- Medewerkers van relevante aanliggende beleidsvelden binnen de gemeente
- Gemeenteraad Eemsmond (via behandeling in de raad).

Externe betrokkenen

- Beleidsambtenaren gemeente - Projectgroep Economie, Infra en Arbeidsmarkt
- Beleidsambtenaren EZ provincie Groningen
- Lokale vertegenwoordigers van de deelsectoren die behandeld worden in het beleidsplan handelsverenigingen, bedrijvenvereniging, ondernemers en brancheclubs
- Noordelijke Ontwikkeling Maatschappij (NOM)
- MKB Noord en Kamer van Koophandel

6. Tijd en planning

Na goedkeuring van deze startnotitie op 3 december 2015 kan het opstellen van het beleidsplan economie plaatsvinden. Het eindproduct kan via het College van B&W ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad worden aangeboden. Naar verwachting kan het beleidsplan Economie in oktober 2016 worden aangeboden aan de raad van de gemeente Eemsmond.

7. Communicatie

Voor het opstellen van het nieuwe beleidsplan Economie is interactie met de omgeving van belang. Dit houdt in dat contact dat over en weer contact zal worden gezocht met interne en externe stakeholders door het houden van interviews. In hoofdstuk 5 is aangegeven dat externen om input zal worden gevraagd via interviews en om input te leveren en te reageren op de concept beleidsnota.

Om vorm en inhoud te geven aan de actieve communicatie wordt een inhoudelijke e-mailbrief samengesteld. Een dergelijke e-mail nieuwsbrief wordt twee maal uitgebracht. De eerste wordt uitgebracht rondom het verschijnen van het concept beleidsplan (na het houden van de interviews met externen en internen). De tweede e-mail nieuwsbrief wordt uitgebracht rondom het verschijnen van het definitieve beleidsplan.